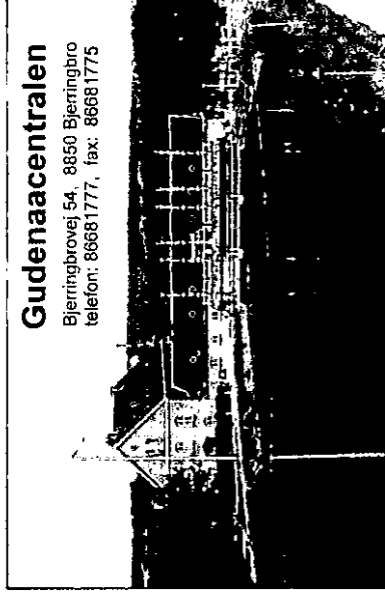

Silkeborg Kommune
Teknik- og Miljøafdelingen
Søvej 3
8600 Silkeborg

Att.: Åge Ebbesen

Tange den 14. juli 2010.

Vedlagt fremsendes kort over Tange Sø, samt kopi af lov nr. 184 af 20. marts 1918 og koncessionen fra 12. juli 1920 på udnyttelse af Gudenåens vand.

Med venlig hilsen

Robert Møller
Gudenaacentralen

KOPI

LOV NR. 184 AF 20. MARTS 1918

OM UDNYTTELSE AF

VANDKRAFTEN I GUDENAA

§ 1.

Ministeren for offentlige arbejder bemyndiges til at meddele Viborg Amtsråd og Aarhus Byråd samt de andre Amtsråd og Byråd i Viborg, Aarhus og Randers Amter, som måtte slutte sig til det fra de fornævnte kommunale Bestyrelser allerede fremkomne andragende koncession på udnyttelse af vandkraften i Gudenå ved anlæg af et elektricitetsværk ved Tange og et mindre værk i nærheden af Kongensbro og ved disse værkers drift i 80 år fra den dag at regne, da værket ved Tange åbnes for drift.

I koncessionen bliver der at optage bestemmelse om:

- a) at koncessionshaverne skal forelægge ministeren fuldstændige planer til anlægget og dets drift fornødne kapital, og at anlægget ikke må påbegyndes, forinden ministerens godkendelse heraf foreligger;
- b) at koncessionshaverne med hensyn til anlæggets vandbygningstekniske del skal være underkastede det tilsyn, som ministeren foreskriver såvel med anlæggets udførelse som med dets senere vedligeholdelse, og være pligtige til at efterkomme et hvert af dette tilsyn givet pålæg;
- c) at koncessionshavernes elektriske stærkstrømsanlæg i et og alt er underkastet den for sådanne anlæg til enhver tid gældende lovgivning med tilhørende reglementer m. m. og det deri forskrevne tilsyn, ligesom på den anden side de i lov om elektriske stærkstrømsanlæg nr. 77 af 19. april 1907 kap. III givne regler om adgang til fremførelse af Ledninger m. m. skal finde anvendelse på koncessionshavernes anlæg;
- d) at koncessionshaverne er pligtige til at godtgøre statskassen alle udgifter ved det af staten førte tilsyn efter ministerens nærmere bestemmelse;
- e) at koncessionshaverne er pligtige til at efterkomme samtlige de foreskrifter, som ministeren måtte blive givet til opretholdelse af fiskeriet i Gudenå, derunder tilvejebringelse af oplækningsanstalter for fiskeryngel, dog at koncessionshavernes samlede udgifter til opførelse af sådanne fiskerianlæg ikke må overstige 10,000 kr. og til deres drift og vedligeholdelse ikke over halvdelen af de virkelige udgifter og ikke over 1,000 kr. årlig;
- f) at det forbeholdes ministeren, såfremt efter hans skøn hensynet til pramfart eller træflådning på åen måtte gøre det nødvendigt, at pålægge koncessionshaverne på egen bekostning at opføre anlæg til prammenes eller træets transport

over dæmningerne og at deltage i udgifterne ved disse anlægs vedligeholdelse og drift med halvdelen.

Sådanne anlægs udførelse kan dog ikke forlanges påbegyndt, før der er stillet betryggende sikkerhed for tilvejebringelse af den anden halvdel af udgifterne til anlæggenes vedligeholdelse og drift;

- g) at det forbeholdes ministeren efter forhandling med landbrugsministeren at bestemme, at al jagt og fiskeri med undtagelse af lystfiskeri skal være forbudt på de arealer, hvor vandet af koncessionshaverne opstemmes for at danne reguleringsbassin;
- h) at koncessionshaverne er pligtige til på egen bekostning at træffe alle de sikrings- og reguleringsforanstaltninger, som deres anlæg skønnes at nødvendiggøre, samt til at holde åens løb fra Silkeborg til Bjerringbro oprenset efter de derom til enhver tid givne forskrifter;
- i) at anlæget ved Tange skal påbegyndes inden 2 år efter koncessionens meddelelse og være fuldført inden en af ministeren fastsat frist;
- k) at der sikres samtlige elektricitetsværker i Randers, Viborg og Aarhus amter adgang til at få leveret strøm fra anlæggene, dog at elektricitetsforsyningselskaber, som dannes af beboerne i de anlæggene nærmest liggende kommuner, skal være forlods berettigede til forsyning med den fornødne elektricitet til lys og kraft for landbrug og håndværk. De nærmere vilkår, takster og regler for elektricitetens fordeling skal være underkastede ministerens godkendelse;
- l) at koncessionshavernes anlæg skal være underkastede de regler, som ministeren måtte fastsætte angående samarbejde med andre elektricitetsværker;
- m) at koncessionshaverne kun med ministerens samtykke kan overdrage den med meddelte koncession til andre;
- n) at de for koncessionshavernes eller deres successors, jfr. foranstående post m, udnyttelse af koncessionen gældende vedtægter skal være godkendte af ministeren;
- o) at enhver medindehaver af koncessionen og alle under koncessionshaverne ansatte skal have dansk indfødsret og være danske undersåtter;
- p) at spørgsmålet om, hvorledes der ved koncessionstidens udløb bliver at forholde med koncessionshavernes anlæg til den tid bliver at fastsætte med lov, og

- q) at der, når ikke længere mindst halvdelen af den i koncessionshavernes anlæg anbragte kapital ejes af kommuner, skal være forbeholdt staten adgang til at overtage anlæggene ved expropriation efter lovgivningens almindelige regler.

§ 2.

Enhver er pligtig at afgive den grund, som er nødvendig til gennemførelse af de anlæg, der i henhold til en i medfør af forestående § 1 givne koncession er godkendte af ministeren for offentlige arbejder, samt til at finde sig i de indskrænkninger i og ulemper for driften af hans ejendom, som deraf måtte være en følge, alt imod fuld erstatning, der bliver at fastsætte efter de for afståelse af jord m. v. til jernbaner ved forordningen af 5. marts 1845 foreskrevne regler. Overensstemmende med forskrifterne i denne forordning bliver det at afgøre, hvilken del af erstatningen der, hvis jorden bruges af en anden end ejeren, skal tillægges brugeren. I tilfælde, hvor expropriation af en del af en ejendom i væsentlig grad vil forringe brugsværdien af den øvrige del af ejendommen, kan på ejeren derom nedlagt påstand koncessionshaverne tilpligtes at erhverve hele ejendommen.

§ 3.

Til afgørelse om alle spørgsmål om foranstaltninger i og ved Gudenå, der er en følge af gennemførelsen af de anlæg, som ministeren for offentlige arbejder i medfør af koncessionen har godkendt, og at de herom fastsatte bestemmelser vedrørende fiskeriet, jfr. § 1 e) og g), til endelig ordning af retsforholdet til samtlige lodsejere og fiskeberettigede og til fastsættelse af erstatninger for afgivelse af jord, ejendomsindskrænkninger og ulemper samt ophør af eller indskrænkning i fiskerirettigheder, nedsættes der af ministeren for offentlige arbejder med skøn som hensynstagen til den fornødne sagkundskab en kommission (Gudenå-Kommissionen), der ved sine forhandlinger har at følge de i lov af 30. december 1858 for landvæsenkommissioner fastsatte regler, jfr. for fiskerisagers vedkommende lov om ferskvandsfiskeriet nr. 317 af 2. juni 1917 § 11, næstsidste punktum. Den endelige fastsættelse af erstatning for ejendomsindskrænkninger, skade og ulemper, forårsaget ved vandets opstemning, kan af den pågældende ejer kræves udsat til et år efter anlæggets fuldførelse.

Kommissionens afgørelser angående erstatningsspørgsmål kan såvel af koncessionshaverne som af de erstatningsberettigede indankes til endelig afgørelse ved en overlandvæsenkommission, jfr. lov 30. december 1858.

Kommissionen skal kunne tilkende de kommuner, der lider tab ved oversvømmede arealers unddragelse fra skattepligt uden på anden måde at opnå tilsvarende fordele ved koncessionshavernes anlæg, en passende erstatning herfor.

Alle erstatninger bliver at udrede af koncessionshaverne, der ligeledes godtgør Statskassen de med Gudenå-Kommissionen forbundne omkostninger efter derom af ministeren for offentlige arbejder fastsatte regler.

§ 4.

Når den i § 1 omhandlende koncession udfærdiges, kan den i lov angående farten på Gudenå mellem Silkeborg og Randers af 30. januar 1861 § 1 omhandlende åbestyrelse ophæves ved kgl. anordning, ved hvilken der derhos kan foretages de ændringer og modifikationer i nysnævntes lovs bestemmelser samt i lov nr. 89 af 31. marts 1915 om fiskeri i Randers fjord og gudenå m. m., som efter indhentet betænkning fra Gudenå-Kommissionshaverne tillagte rettigheder og pålagte forpligtelser.

KONCESSION AF 11. JULI
PÅ UDNYTTELSE AF
VANDKRAFTEN I GUDENAA

Ministeren for offentlige arbejder gør vitterligt:

I medfør af den mig ved lov nr. 184 af 20. marts 1918 om udnyttelse af vandkraften i Gudenå dertil givne bemyndigelse meddeler jeg herved Aarhus, Randers, Skanderborg og Viborg amtsråd samt Aarhus, Ebeltoft, Skanderborg og Skive byråd koncession på udnyttelse af vandkraften i Gudenå ved anlæg af et elektricitetsværk ved Tange og et mindre værk i nærheden af Kongensbro og ved disse værkers drift i 80 år fra den dag at regne, da værket ved Tange åbnes for drift, alt på følgende vilkår:

1.

Koncessionshaverne skal forelægge ministeren fuldstændige planer til anlægget med redegørelse for sikringen af den til anlægget og dets drift fornødne kapital. Forinden ministerens godkendelse heraf foreligger, må anlægget ikke påbegyndes.

2.

Tvungen afståelse af grunde, som er nødvendige til gennemførelse af de af ministeren i henhold til foranstående post 1 godkendte anlæg, samt tvangspålæg af sådanne indskrænkninger i og ulemper for driften af ejendomme, som heraf måtte være en følge, kan finde sted imod fuld erstatning, der bliver at fastsætte efter de for afståelse af jord m. v. til jernbaner ved forordningen af 5. marts 1845 foreskrevne regler. Overensstemmende med forskrifterne i denne forordning bliver det at afgøre, hvilken del af erstatningen der, hvis jorden bruges af en anden end ejeren skal tillægges brugeren. I tilfælde, hvor ekspropriation af en del af en ejendom i væsentlig grad vil forringe brugsværdien af den øvrige del af ejendommen, kan på ejerens derom nedlagte påstand koncessionshaverne tilpligtes at erhverve hele ejendommen.

3.

Til afgørelse af alle spørgsmål om foranstaltninger i og ved Gudenå der er en følge af gennemførelsen af de af ministeren i medfør af foranstående post 1 godkendte anlæg, og at de herom fastsatte bestemmelser vedrørende fiskeriet, jfr. nedenstående post 9, til endelig ordning af retsforholdet til samtlige lodsejere og fiskeriberettigede og til fastsættelse af erstatninger for afgivelse af jord, ejendomsindskrænkninger og ulemper samt ophør af eller indskrænkninger i fiskerirettigheder, vil der af ministeren blive nedsat en kommission (Gudenå-kommissionen), der ved sine forhandlinger har at følge de i lov af 30. december 1858 for landvæsenskommissioner fastsatte regler, jfr. for fiskerisagers vedkom-

mende lov om ferskvandsfiskeriet nr. 317 af 2. juni 1917 § 11, næstsidste punktum. Den endelige fastsættelse af erstatning for ejendomsindskrænkninger, skade og ulemper, forårsagede ved vandets opstemning, kan af den pågældende ejer kræves udsat til 1 år efter anlæggets fuldførelse.

Kommissionens afgørelser angående erstatningsspørgsmål kan såvel af koncessionshaverne som af de erstatningsberettigede indankes til endelig afgørelse ved en overlandvæsenskommission, jfr. lov af 30. decbr. 1858.

Kommissionen skal kunne tilkende de kommuner, der lider tab ved oversvømmende arealers unddragelse fra skattepligt uden på anden måde at opnå tilsvarende fordele ved koncessionshavernes anlæg, en passende erstatning herfor.

Alle erstatninger bliver af udrede af koncessionshaverne, der ligeledes godtgør statskassen de med Gudenåkommissionen forbundne omkostninger efter derom af ministeren for offentlige arbejder fastsatte regler.

Koncessionshaverne er, hvis det forlanges af ministeren, pligtige i det omfang, han måtte fastsætte, at stille sikkerhed for erstatningernes rettidige betaling og at indbetale sådanne forskud på omkostningerne ved Gudenåkommissionen til statskassen, at denne ikke behøver at stå i forskud for disse udgifter.

4.

Til overholdelse af orden og sikkerhed under anlæggenes udførelse vil, så vidt sådant af regeringen måtte anses fornødent, blive anordnet et eget politiopsyn, hvis indretning nærmere fastsættes af regeringen, efter at der er givet bevillingshaverne lejlighed til at ytre sig herover.

Dette politis anordninger inden for grænserne af dets område og myndighed skal bevillingshaverne være pligtige at underkaste sig.

Alle med dette politi forbundne udgifter udredes af koncessionshaverne.

5.

Ved anlæggenes udførelse bliver særlig at iagttage:

- at ingen fortidsminder, stendysser, høje eller borgpladser sløjfes, afgraves eller oversvømmes uden at der forinden i betimelig tid er givet direktionen for Nationalmuseet lejlighed til at foranstalte en planmæssig undersøgelse af vedkommende oldtidsminde;
- at der så vidt mulig drages omsorg for, at ingen materialer af jord, sten eller grus tages fra fortidsminder af ovennævnte art, uden at ovennævnte direktion forinden har afgivet erklæring om, hvorvidt mindesmærket fortjener af fredlyses, samt,
- at alle de oldsager, der under arbejdernes udførelse måtte findes i jorden, enkeltvis eller samlede, afleveres til nationalmuseet, fra hvilken der, såfremt sagerne beholdes, vil blive udbetalt finderens en passende dusør.

Overtrædelse af ovennævnte forpligtigelser vil medføre bødestraf efter nærmere bestemmelse af ministeren.

6.

Koncessionshaverne skal med hensyn til anlæggets vandbygningstekniske dele være underkastede det tilsyn, som ministeren foreskriver såvel med anlæggets udførelse som med dets senere vedligeholdelse, og være pligtige til at efterkomme ethvert af dette tilsyn givet pålæg.

7.

Koncessionshavernes elektriske stærkstrømsanlæg er såvel med hensyn til udførelse som til drift i et og alt underkastet den for sådanne anlæg til enhver tid gældende lovgivning med tilhørende reglementer m. m. og det deri forskrevne tilsyn, ligesom på den anden side de i lov om elektriske stærkstrømsanlæg nr. 77 af 19. april 1907 kap. III givne regler om adgang til fremførelse af ledninger m. m. skal finde anvendelse på koncessionshaverenes anlæg.

8.

Koncessionshavere er pligtige til at godtgøre statskassen alle udgifter ved det af staten førte tilsyn efter ministerens nærmere bestemmelser.

9.

Koncessionshaverne er pligtige til at efterkomme samtlige de forskrifter, som at ministeren måtte blive givet til opretholdelse af fiskeriet i Gudenå, derunder tilvejebringelse af opklækningsanstalter for fiskeyngel, dog af koncessionshavernes samlede udgifter til opførelse af sådanne fiskerianlæg ikke må overstige 10,000 kr. og til deres drift og vedligeholdelse ikke over halvdelen af de virkelige udgifter og ikke over 1,000 kr. årligt.

10.

Det forbeholdes ministeren, såfremt efter hans skøn hensynet til pramfarten eller træflådning på åen måtte gøre det nødvendigt, at pålægge koncessionshaverne på egen bekostning at opføre anlæg til prammens eller træets transport over dæmningerne og at deltage i udgifterne ved disse anlægs vedligeholdelse og drift med halvdelen. Sådanne anlægs udførelse kan dog ikke forlanges påbegyndte, før

der er stillet betryggende sikkerhed for tilvejebringelsen af den anden halvdel af udgifterne til anlæggenes vedligeholdelse og drift.

11.

Det forbeholdes ministeren efter forhandling med landbrugsministeren at bestemme at al jagt og fiskeri med undtagelse af lystfiskeri skal være forbudt på de arealer, hvor vandet af koncessionshaverne opstemmes for at danne reguleringsbassin.

12.

Koncessionshaverne er pligtige til på egen bekostning at træffe alle de sikrings- og reguleringsforanstaltninger, som deres anlæg skønnes at nødvendiggøre, samt til at holde åens løb fra Silkeborg til Bjerringbro oprenset efter de derom til enhver tid givne forskrifter.

13.

Anlægget af elektricitetsværket ved Tange skal være påbegyndt inden 2 år efter denne koncessions dato og være fuldført inden en af ministeren fastsat frist. Såfremt disse frister ikke overholdes, kan koncessionen af ministeren erklæres for forbrudt.

14.

Anlægget må ikke sættes i drift, forinden ministerens tilladelse hertil foreligger.

15.

Det forbeholdes ministeren at påse, at der sikres samtlige elektricitetsværker i Randers, Viborg og Aarhus amter adgang til at få leveret strøm fra anlæggene, dog at elektricitetsforsyningselskaber, som dannes af beboerne i de anlæggene nærmest liggende kommuner, skal være forlods berettigede til forsyning med den fornødne elektricitet til lys og kraft for landbrug og håndværk. De nærmere vilkår, takster og regler for elektricitetens fordeling skal være underkastede ministerens godkendelse.

16.

Koncessionshaverne skal være forpligtigede til at lade deres anlæg samarbejde med andre elektriske stærkstrømsanlæg i det omfang og efter de regler, som ministeren til enhver tid måtte fastsætte.

17.

Nærværende koncession kan kun med ministerens samtykke overdrages til andre. Indtil sådan overdragelse, der må omfatte samtlige i koncessionen omhandlede rettigheder og forpligtigelser, har fundet sted, er koncessionshaverne pligtige til overfor ministeren at lade sig repræsentere ved et udvalg, der er bemyndiget til at handle på samtlige koncessionshavers vegne.

18.

De for koncessionshavernes eller deres successorers, jfr. foranstående post 17, udnyttelse af koncessionen gældende vedtægter skal være godkendte af ministeren.

19.

Enhver medindehaver af koncessionen såvel som alle under koncessionshaverne eller deres successorer ansatte skal være danske undersåtter og have dansk indfødsret.

Det samme gælder om bestyrelsesmedlemmer og ansatte i selskaber, til hvilke koncessionen eventuelt måtte blive overdraget, jfr. post 17.

20.

Når ikke længere mindst halvdelen af den i koncessionshavernes anbragte kapital ejes af kommuner, skal det være forbeholdt staten at overtage anlæggene ved ekspropriation efter lovgivningens almindelige regler.

21.

Det bliver i sin tid ved lov at fastsætte, hvorledes der ved koncessions udløb bliver at forholde med koncessionshavernes anlæg.

22.

Koncessionshaverne og deres eventuelle successorer, jfr. post 17, er pligtige til efter anlæggenes åbning for drift, jfr. post 13, i hele koncessionsperioden at holde dem i stadig og uforstyrret drift. Afbrydes driften uden dertil fra ministeren i indhentet samtykke, kan ministeren enten erklære koncessionen forbrudt eller forlange, at staten midlertidigt overtager anlæggets drift, uden at der i den anledning kan rejses noget erstatningskrav fra koncessionshavernes eller deres successorers side mod staten. Mod det regnskab, som staten aflægger for sådan midlertidig drift, kan ingen indsigelse rejses.

23.

Med hensyn til koncessionens fortolkning skal koncessionshaverne være underkastede ministeriets kendelse.

Ministeriet for offentlige arbejder, d. 11. juli 1918.

(sign.) *Hassing Jørgensen* / *T. F. Krarup.*

Undertegnede koncessionshavere overdrager herved under forbehold af ministeriets approbation af overdragelsen og af de i dag vedtagne ændringer i vedtægterne samtlige i foranstående koncession omhandlende rettigheder og forpligtelser til andelsselskabet "Gudenåcentralen".

Aarhus, den 12. juli 1918.

For Viborg amtsråd:

R. Howard Grøn. *Morten Hull.*

For Randers amtsråd:

H. Andersen. *G. M. Jensen.* *Konrad Pedersen*

For Aarhus amtsråd:

Chr. Pedersen. *I Pihlkjær* *A. P. Frederiksen.*

For Skanderborg amtsråd:

Kr. Sørensen *Rasmus Rasmussen*

For Aarhus byråd:

Drechsel.
H. P. Christensen. *P. Petersen.* *Vald. Petersen.*

For Skive byråd:

Siboni. *Michael Nielsen.* *Hjalmar Kjems.*
A. J. Jespersen. *Fr. Petersen.* *J. Th. Trouelsen.*

For Ebeltoft Byråd:

A. P. Larsen

For Skanderborg byråd:

Givskov. *E. Frederiksen.* *C. Friis.*
Chr. Blom. *Hans Rasmussen*